

Inarin kunnan tarkastuslautakunnan **ARVIOINTIKERTOMUS 2025**

Toimialojen selvitykset

Sisällys

1. Tiivistelmä	3
2. Yleistä tarkastuslautakunnasta	4
3. Inarin kunnan kuntastrategia ja tavoitteet	5
4. Inarin kunnan taloustavoitteiden toteutuminen	6
5. Kunnanhallitus ja hallintotoimi	7
6. Kehittäminen ja yhteistyöhankkeet	7
7. Hyvinvointi- ja terveys- ja turvallisuustavoitteet	7
8. Yritys- ja kehittämispalvelut	8
9. Tekninen lautakunta	9
10. Sivistyslautakunta	11
11. Muiden toimialojen tavoitteiden toteutuminen	15
11.1. Eläinlääkintä-, maaseutu ja ympäristöterveyspalvelut	15
11.2. Ympäristösuojelu	15
11.3. Kalatalouden kehittämisrahasto	15
11.4. Saariselän kehittämisrahasto	15
11.5. Tilapalvelu liikelaitos	16
12. Inarin kunnan konserniyhtiöt	16
12.1. Inergia Oy	17
12.2. Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Inari Oy	18
12.3. Inarin Kiinteistöt Oy (konserni)	19
12.4. Kiinteistökehitys Inlike Oy	19
12.5. Saariselän Siula Oy	20
12.6. Saariselkä Oy	21
13. Pohjois-Lapin kuntayhtymä	21
14. Tarkastuslautakunnan oman toiminnan tarkastelu	23

1. Tiivistelmä

Inarin kunnan tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella Inarin kunnan vuosi 2025 oli kokonaisuutena myönteinen ja toiminnallisesti aktiivinen, ja valtuuston asettamat tavoitteet toteutuivat pääosin. Valtuuston hyväksymistä noin 130 toiminnallisesta tavoitteesta ja 163 mittarista toteutumatta jäi alle kymmenen; osassa mittareista tulkinta jäi kuitenkin epäselväksi, mikä heikentää arvioinnin läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta.

Talous toteutui talousarviota paremmin erityisesti toimintatuottojen, verotulojen ja henkilöstökulujen alituksen ansiosta. Tarkastuslautakunta korostaa edelleen talousarvion realistisuuden ja ennakkoinnin kehittämistarvetta sekä mittariston selkeyttämistä arvioinnin läpinäkyvyyden parantamiseksi.

Toimintaa ohjattiin kuntastrategia 2030 painopisteiden mukaisesti. Myös kuntakonsernissa toiminta jatkui pääosin vakaana, vaikka yhtiökohtaiset erot ja talouden kehittämistarpeet korostuvat. Tarkastuslautakunnan erityisenä tarkastelukohteena oli Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HyTe) työ; HYTE-kerroin kehittyi myönteisesti ja olemme valtakunnan keskiarvon yläpuolella.

Johtopäätökset toimialojen toiminnasta vuodelta 2025

- Inarin kunnan talous toteutui budjetoitua paremmin (TA -590 t€ -> +94 t€) silti talousarvion toteutumisen ennakkointiin ja seurantaan tulee kiinnittää huomiota.
- **Kunnanhallituksen ja hallintotoimen** työ oli tavoitteellista ja strategian mukaista.
- **Kehittämis- ja yhteistyöhankkeet** etenivät suunnitelmallisesti ja tukivat strategisia painopisteitä.
- **Yritys- ja kehittämispalveluiden** tavoitteet toteutuivat. Henkilöstöriskit ja resursointi on kuitenkin varmistettava, jotta vaikuttavuus säilyy.
- **Sivistysosastolle** valtuuston asettamat strategiset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin. Muutama tavoite jäi toteutumatta, ja niistäkin osa on toteutumassa lähiaikoina. Osa tavoitteista on liian abstrakteja ilman määriteltyjä mittareita, joilla mitata onnistumista.
- **Tekninen toimi** onnistui perustehtävissään ja talouden hallinnassa, mutta tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa korostui suunnittelupainotteisuus konkreettisten tulosten sijaan.
- **Eläinlääkintä-, maaseutu ja ympäristöterveyspalvelujen** kaikki tavoitteet toteutuivat.
- **Saariselän kehittämisrahaston** tavoitteet täyttyivät Metsähallituksen maanmyyntituloutusten johdosta. **Kalatalouden kehittämisrahaston** taloudelliset tavoitteet eivät toteutuneet.

Johtopäätökset konserniyhtiöiden toiminnasta vuodelta 2025

- Vuosi 2025 oli Inarin kuntakonsernin yhtiöille kokonaisuutena myönteinen, mutta taloudellisesti ja rakenteellisesti vaativa.
- **Inarin Kiinteistöt Oy** toteutti kaikki valtuuston asettamat tavoitteet ja vahvisti palvelutuotantoaan. Sen sijaan Vuokra-asunnot Oy:llä oli osin toteutumattomia tavoitteita.
- **Kiinteistökehitys InLike Oy** onnistui ylläpitämään vuokrausastetta ja käynnisti uusia toimitilapalveluja, mutta sen taloudellinen liikkumavara on rajallinen ja kiinteistökannan kunnon selvittäminen ja realisointi on kriittinen seuraava askel.
- **Inergia Oy** teki konsernin kannalta merkittäviä strategisia ratkaisuja, vahvasti kassavirtaa ja eteni vihreässä siirtymässä, vaikka liikevoittotavoite ei toteutunut kertaluonteisten alaskirjausten vuoksi.

- **Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Inari Oy:n** tulostavoite täyttyi talouden osalta, mutta toiminnallisista tavoitteista osa ei toteutunut.
- **Saariselkä Oy:n** tavoite toteutui osin; yhtiön sulautuminen Inlike Oy:hyn on toteutumassa.
- **Siula Oy:n** tavoite ei toteutunut: Siulan myynti ei toteutunut

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialat olivat kiitettävästi määritellyt tavoitteensa ja mittaristonsa uuden kuntastrategian painopisteiden osalta. Tarkastuslautakunta toteaa yleisesti, että Inarin kunnan toimialojen tulee

- kiinnittää (sitovien) toiminnan tavoitteiden mittarien valinnassa erityistä huomiota siihen, että mittarit mittaavat varsinaisia tavoitteita
- varmistaa, että talousarviossa vahvistetut tavoitteet määritellään selkeästi ja mittarit yksiselitteisesti siten, että niiden toteutuminen on mahdollista todeta.
- varmistaa, että yksi vastuutaho käy läpi kaikkien toimialojen tavoitteiston ja mittariston ennen niiden hyväksymistä yhdenmukaisuuden varmistamiseksi. Osa tavoitteista ja mittareista oli esitetty siten, että toteumaa on vaikea päätellä.

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Hallintojohtaja:

Talousarvio- ja tilinpäätösasiakirjoja on kehitetty suunnitelmallisesti viime vuosina. Kuntastrategian väliarvioinnissa keväällä 2026 arvioitiin sen mittareiden soveltuvuutta ja käytettävyyttä ja niitä päivitettiin vastaamaan paremmin tavoitteiden ja toimenpiteiden seuraamiseen. Samaa työtä jatketaan talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnassa. Jatkossa hallintojohtaja yhteistyössä johtoryhmän kanssa käy läpi kaikkien toimialojen tavoitteet ja mittarit ennen toimielinkäsittelyä.

2. Yleistä tarkastuslautakunnasta

Tarkastuslautakunnan tehtävät perustuvat Kuntalain § 121:een. Lautakunnan keskeisenä tehtävänä on arvioida, ovatko kunnanvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden **tavoitteet toteutuneet** kunnassa ja kuntakonsernissa. Arvioinnin kohteena voivat olla myös toiminnan ja palvelujen järjestämisen **tuloksellisuus ja tarkoituksenmukaisuus**.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2025 yhteensä kuusi kertaa, joista kaksi oli nykyisen lautakunnan kokouksia ja neljä edellisen kokoonpanon kokouksia. Lautakunta kuuli vuoden aikana kunnanjohtaja Tommi Kasurista (2 kertaa), talousjohtaja Keijo Kauppista (2 kertaa), sivistysjohtaja Ilkka Korhosta, Inarin Kiinteistöt Oy:n toimitusjohtaja Sampo Kirjarintaa sekä Pohjois-Lapin Ruoka Oy:n toimitusjohtaja Merja Aholaa.

Inarin kunnan tilintarkastajana ja tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii KPMG Oy:n tilintarkastaja Juha Väärälä. Valtuustokaudella 2025–2029 tarkastuslautakunnan jäsenet ja suluissa heidän henkilökohtaiset varajäsenensä: Marja Männistö pj (Satu Yliluoma), Marko Tiainen vpj (Paulus Keskitalo), Jatta Kaivosoja (Eveliina Palokangas), Sauli Paasilinna (Arto Valo), Matti Kyllönen (Riitta Näkkäljärvi), Katja Lettinen (Miina Seurujärvi) ja Hanna Kiviniemi (Ilkka Kurikka). Hallintotoimen yhteyshenkilönä toimi Anne Harju.

3. Inarin kunnan kuntastrategia ja tavoitteet

Inarin kunnan tarkastuslautakunnan arviointityön painopisteet perustuvat kunnanvaltuuston hyväksymään kuntastrategiaan ja taloussuunnitelmaan sekä tarkastuslautakunnan määrittelemiin erityisiin painopisteisiin. Tarkastuslautakunta seurasi erityisesti hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista vuonna 2025.

Inarin kunnan kuntastrategia 2030 kiteytyy visioon ”*INARI – Voimakas luonnostaan*” ja toiminta-ajatukseen olla *elinvoiman ja hyvän elämän vastuullinen edistäjä*. Strategian neljä painopistettä ovat: *luonto* (luonnon kestävä käyttö ja ilmastonmuutokseen vastaaminen), *elinvoima* (elinkeinojen monipuolistaminen ja ympäristösuojelun kehittäminen), *saamelaisuus* (saamen kielten ja kulttuurin aseman vahvistaminen yhteistyössä saamelaisalueen toimijoiden kanssa) sekä *hyvä elämä* (sosiaalisesti kestävä kasvu, yhteisöllisyyden ja turvallisuuden edistäminen sekä erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointi). Strategian toteuttamista ohjaavat kunnan arvot: *yhteisöllisyys, paikallisuus, rohkeus ja vastuullisuus*.

Inari – Voimakas luonnostaan			
Elinvoiman ja hyvän elämän vastuullinen edistäjä			
YHTEISÖLLINEN – PAIKALLINEN – ROHKEA – VASTUULLINEN			
Strategian painopistealueet			
LUONTO	ELINVOIMA	SAAMELAISUUS	HYVÄ ELÄMÄ
Luonnon kestävä käyttö	Elinkeinojen monipuolistaminen ja ympäristösuojelun kehittäminen	Saamen kielten ja kulttuurin edistäminen	Sosiaalisesti kestävä kasvu
Elinkeino-ohjelma Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden ohjelma Kielipoliittinen ohjelma (saamen kielistrategia) Maapoliittinen ohjelma			
Edunvalvonnan TOP 8, Vaikuttava viestintä			

Kuva 1: Inarin kunnan strategia 2030, Lähde:

<https://www.inari.fi/fi/paatoksenteko/kuntastrategia2030.html>

Yleistä tavoitteista

Valtuusto oli hyväksynyt vuodelle 2025 noin 130 tavoitetta ja 163 mittaria, joista kuntastrategian painopisteisiin liittyviä mittareita oli seuraavasti: Hyvä elämä 88 kpl, Saamelaisuus 20 kpl, Elinvoima 11 kpl ja Luonto 8 kpl. Tarkastuslautakunnan painopisteeseen eli hyvinvointiin liittyviä mittareita oli 26 kpl.

Toimialoittain tavoitteita oli seuraavasti: valtuusto 1, kunnanhallitus ja hallintotoimi 22, kehittämishankkeet 4, Yritys- ja kehittämispalvelut 10, sivistystoimi 97, tekninen toimi 15 sekä eläinlääkintä, ympäristösuojelu, kalatalousrahasto, Saariselän kehittämisrahasto ja Tilapalvelu liikelaitos yhteensä 4.

Inarin kunnan konserniyhtiöillä oli kirjattuna 18 tavoitetta, joita käydään läpi tarkemmin kappaleessa 11.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- Tarkastuslautakunta kysyy, tarvitaanko näin **paljon** tavoitteita ja mittareita?

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Hallintojohtaja:

Vuodesta 2021 alkaen talousarvioon on lisätty hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet mittareineen. Aloite tähän tuli luottamushenkilöiltä. Kuntastrategian ja elinkeino-ohjelman laadinnan yhteydessä vuonna 2024 korostettiin toimenpiteiden konkreettisuutta ja mittareiden käytettävyyttä ja ne haluttiin näkyville talousarvioon suunnitelmallisen seurannan ja arvioimisen takia. Vuoden 2027 talousarvion valmistelussa kiinnitetään huomiota tavoitteiden ja mittarien määrään kaikilla toimialoilla.

4. Inarin kunnan taloustavoitteiden toteutuminen

Inarin kunnan (peruskunta + liikelaitos + taseyksiköt) tilikauden ylijäämä tilinpäätöksessä oli noin 94 t€, talousarviossa näytti alijäämää -590 t€ (ks. taulukko 1). Kertynyt ylijäämä kunnan taseessa on tuloksen käsittelyn jälkeen noin 20,5 M€. Kuntakonsernin tilikauden ylijäämä noin 1,15 M€ ja kertynyt ylijäämä tuloksen käsittelyn jälkeen noin 37,2 M€.” (Inarin kunnan tilinpäätöksen 2025 yhteenveto, inari.fi).

Inarin kunnan tilinpäätös vuodelta 2025 toteutui talousarvioon nähden selvästi ennakoitua parempana, mikä johtui erityisesti toimintatuottojen ylityksistä, henkilöstömenojen noin 0,8 milj. euron alituksesta sekä 0,8 milj. euron verotulojen ylityksestä. Merkittävimmät talousarviopoikkeamat syntyivät investointien siirtymisestä ja toteutumatta jäämisestä (yhteensä noin 1,5 milj. €), Saariselän kehittämisrahastoon joulukuussa tuloutuneista Metsähallituksen maankäyttökorvauksista (0,7 milj. €) sekä useiden lautakuntien nettomenojen alituksista, minkä seurauksena kunnan ja konsernin taloudellinen asema säilyi vakaana, vaikka kassa hieman heikkeni edellisvuodesta.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- *Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan taloustilanne on hyvä. Tulevaisuuden epävarmuuksien johdosta taloutta on kuitenkin ennakoitava.*

TULOSLASKELMA	TP 2025	TA 2025	Ero TA-> TP %
Toimintatuotot	9022	6879	31,1 %
Toimintakulut	-36251	-36132	-0,3 %
Toimintakate	-27229	-29253	6,9 %
Verotulot	18771	18000	4,3 %
Valtionosuudet	12508	12144	3,0 %
Rahoitustuotot ja -menot	620	595	4,2 %
Vuosikate	4669	1486	214,0 %
Poistot	-2332	-2071	-12,6 %
Tulos	34	-585	105,8 %
Tilinpäätössiirrot	59	-6	1083,0 %
Ylijäämä	94	-590	115,9 %

Taulukko 1: Inarin kunnan talousarvion ja tilinpäätöksen erot euroina ja %-osuuksina. Lähde: Tilinpäätös 2025, inari.fi.

5. Kunnanhallitus ja hallintotoimi

Kunnanhallituksen toiminta vuonna 2025 oli tavoitteellista ja strategialähtöistä, vaikka vuosi sisälsi valtuustokauden vaihtumisesta johtuvaa lisätyötä.

Kunnanhallituksen nettomenot alittuivat merkittävästi, noin 1 063 000 euroa, toteuman ollessa 66,3 %. Alitus johtui pääosin ulkoisista tekijöistä, kuten palkkatukityöllistämisen vähenemisestä, henkilöstökuluista, palvelujen ostoista ja toteutumattomista toimenpiteistä. Tämä on tärkeä huomio tulevien talousarvioiden realistisuuden ja ennakkoinnin kannalta. Toimintatuottojen ylitys oli myönteinen, mutta ei merkittävästi muuta kokonaiskuvaa.

Tavoitteiden toteutumisessa kunnanhallitus onnistui laajasti. Erityisesti kestävän maankäytön edistäminen, saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen sekä hyvinvoinnin ja turvallisuuden rakenteiden kehittäminen etenivät suunnitellusti. Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että useilla mittareilla – kuten HYTEkertoimessa ja henkilöstön työhyvinvoinnissa – saavutettiin parannuksia.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- *Kunnanhallitus on hoitanut tehtävänsä asianmukaisesti ja sen toiminnan ohjaus sekä talouden hallinta olivat kokonaisuutena hyvällä tasolla. Talousarvion alitukset johtuivat pääosin ulkoisista tekijöistä, yksittäisistä positiivisista tekijöistä, tämä on huomioitava tulevien vuosien taloussuunnittelussa. Tavoitteiden ja mittareiden määrittely sekä toteuman kirjaaminen ovat esimerkillisiä ja tukevat läpinäkyvää arviointia.*

6. Kehittäminen ja yhteistyöhankkeet

Yhteistyöhankkeiden osalta talousluvut toteutuivat suunnitellusti. Maanmyynnistä saatiin merkittävästi enemmän tuloja kuin oli suunniteltu.

Kehittämishankkeet edistyivät suunnitelmallisesti ja olivat linjassa kunnan strategisten tavoitteiden kanssa. Luontoympäristön ja reitistöjen kehittämisessä saavutettiin konkreettisia tuloksia, ja Kirakkakönkään hankkeen rahoituksen varmistaminen mahdollistaa etenemisen.

Saamelaiskulttuurin tukeminen jatkui johdonmukaisesti, ja avustustoiminta tuki kulttuurista elinvoimaa. Kylätoiminnan tukeminen oli läpinäkyvää ja toimivaa, mikä vahvisti paikallisyhteisöjen yhdenvertaista kohtelua. HyTe-tavoitteita ei ollut.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset

- *Tarkastuslautakunta katsoo, että kehittämishankkeissa tavoitteet toteutuivat hyvin ja edistivät kunnan pitkäjänteistä, kestävää kasvua vuonna 2025. Kirakkakönkään hanke toteutui osin.*

7. Hyvinvointi- ja terveys- ja turvallisuustavoitteet

Kuntalain mukaan kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen kanssa.

Inarin kunnassa on toteutettu hyvinvoinnin ja terveystavoitteiden ja suunnittelun ja toteutumisen seuranta poikkihallinnollisesti toimialoittain. Näihin toimialoihin kuuluvat hallinto- sivistys- ja tekninen toimiala. Hyvinvointi- terveys- ja turvallisuus kustannusarviot sisältyvät toimialojen talousarvioihin ja kustannusten seurantaan.

Inarin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyö rakentuu vahvasti HyTeTu-kertomus- ja suunnitelmatyön sekä kuntastrategian ympärille. Laaja HyTeTu -kertomus ja -suunnitelma laaditaan valtuustokausittain ja sen toteutumista seurataan vuosittain.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyötä kunnassa koordinoi hyvinvointikoordinaattori. Koordinaattorin tehtävinä on mm. yhteistyön koordinointi eri toimialojen ja järjestöjen kanssa. Tehtäviin kuuluu keskeisenä hyvinvointi- ja turvallisuuskertomuksen laadinta. Vuoden 2025 aikana koottiin kunnan laaja hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus vuosilta 2021-2024 sekä työstettiin monialaisessa yhteistyössä hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa vuosille 2026-2029.

Kunnan vaikuttamistoimielimet olivat aktiivisia ja kokoontuivat säännöllisesti. Kunnassa toimivat erilliset vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Nuorten vaikuttamistoimielin, Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti inarilaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäjänä. Kunnan osallisuusohjelman avulla on vahvistettu kuntalaisten osallisuutta ja parannettu kuntalaisten vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia.

Kunnan hyvinvoinnin terveyden ja turvallisuuden toteutumisen seurannassa keskeinen arviointityökalu on ns. HYTE -kerroin. Sillä ilmaistaan numeraalisesti hytetu -edistämisen tavoitteiden toteutuminen Inarin kunnassa. HYTE kerroin koostuu indikaattoreista: prosessi- ja tulosindikaattoreista. Näistä lasketaan keskiarvo, joka ilmaisee kunnan hyte tavoitteiden toteutumista eri toiminnoissa vuoden aikana. Kunnan HYTE -kertoimella lasketaan kunnan saaman valtion osuuden lisäosa, jonka suuruus määräytyy kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön perusteella. Inarin kunnassa HYTE kerroin oli v. 2025 72/100, koko maassa se on 67/100. HYTE kerroin kasvoi hieman edellisvuodesta. HYTE- kerroin ja tulosindikaattorit kehittyivät myönteisesti v. 2025 aikana. **Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:**

- *Tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella Inarin kunnassa on toteutunut hyvin ja laajalaisesti hyvinvointi- terveys- ja turvallisuustavoitteet v. 2025. Tavoitteiden ja toteutumisen seuranta ja niiden aiheuttamat toimenpiteet on tehty ajallaan ja oikein kohdistettuina.*

8. Yritys- ja kehittämispalvelut

Toimialalle asetetut kaikki tavoitteet toteutuivat. Yritys- ja kehittämispalvelujen talousarvio alittui merkittävästi (–570 000 €), mikä johtui mm. henkilöstövajeesta, työajan jyvittämisestä hankkeille, hankerahoituksen tehokkaasta hyödyntämisestä ja ulkoisten maksujen alittumisesta. Tilinpäätöksessä tuotot kasvoivat merkittävästi talousarvion 50 000 €:sta 243 000 €:oon.

Keskeisiä onnistumisia olivat investointien edistäminen yhteistyössä toisten toimialojen kanssa, elinkeinorakenteen monipuolistaminen esim. av-tuotantokannustimen lanseerauksen myötä, matkailun kehittäminen mm. saavuttavuuden parantamisella ja kehittämisohjelmilla ja hankkeilla. Lisäksi TEpalveluiden siirtyminen kunnalle toteutui ja yhteistyö on tiivistä.

Myös Yritys- ja kehittämispalveluille annetut HyTe-tavoitteet toteutuivat; hyvinvointipäivä järjestettiin, uusien kuntalaisia ja työperäisiä ja muita maahanmuuttajia huomioitiin sekä hanketoiminnalla ja kylien neuvoston kautta tuettiin kylien viihtyvyyttä ja turvallisuutta.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- *Tarkastuslautakunta muistuttaa, että TE-palveluiden toiminta vastuukunnan kanssa vaatii vahvaa ohjausta ja tiivistä yhteistyötä.*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Kehitysjohtaja:

Yritys- ja kehittämispalveluilla te-uudistus on vastuutettu yritysneuvojalle, joka on osallistunut säännöllisesti vastuukunnan järjestämiin tilaisuuksiin ja kokouksiin. TE-palveluiden elinkeinotiimin tapaamisia on ollut kvartaaleittain. Lisäksi yritysneuvoja on järjestänyt kuukausittain Ivalon toimipisteen kanssa tapaamisia, joissa käydään läpi tavoitteet työllisyyden kehittämiseen.

Hallintojohtaja ja kehittämisjohtaja kuuluvat työllisyysalueen ohjausryhmään ja yhteydenpito työllisyysalueen johtajaan on säännöllistä. Inarin kunta on nimennyt kaksi henkilöä ja heille varahenkilöt työllisyysjaostoon, jossa tehdään päätökset toiminnasta. Tiivistä yhteistyötä jatketaan edelleen.

9. Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta vastaa yleisen viihtyvyyden edistämisestä, turvallisen ja terveellisen elinympäristön kehittämisestä. Teknisen toimen henkilöstö huolehtii yhdyskuntasuunnittelusta, kaavoituksesta ja mittauksesta sekä yhdyskuntarakentamisesta, yleisten alueiden suunnittelusta ja ylläpidosta sekä rakennusvalvontatoimen järjestämisestä.

Teknisen lautakunnan toimintakate oli 2,316 miljoonaa euroa (97,2% budjetista), alitusta oli 184 000 euroa mikä on hyvä signaali talouskurista. Kulurakenne antaa kuvan siitä mihin rahaa käytettiin: 35 % henkilöstö, 40 % palveluiden ostot, 17 % tarvikkeet ja 8 % vuokrat. Tuotot on ylittäneet budjetin (109,2 %) .

Tavoitteiden toteutuminen

Yhdyskuntasuunnittelu ja yhdyskuntarakentaminen: Yhdyskuntasuunnittelulla vastataan kunnan elinvoiman ja viihtyisän elinympäristön kehittämisestä. Asemakaavapinta-ala 2701(ha) on talousarvion mukainen. Yhdyskuntarakentamisen kulut koostuivat yleisten alueiden, katujen, leikkipuistojen, puistojen, virkistysreittien ja kylien ulkoliikuntapaikkojen, kelkkareittien ja satamien ylläpidosta. Yhdyskuntarakentamistoiminta kulut olivat lähes talousarvion mukaiset (109,4 %).

Rakennusvalvonta ja kaavoitus: Rakennusvalvonta myönsi vuonna 2025 yhteensä 266 lupaa, lupatuloja oli 23 400 €. Rakennusvalvonnan toiminnan järjestämiskulut olivat 273 000 €, toimintakate oli -39 000 €. Uusi rakennuslaki tuli voimaan 2025 vuoden alusta, joka korvasi aiemman maankäyttö- ja rakennuslain jättäen maankäyttöä koskevat osat ennalleen lain nimen muuttuessa alueidenkäyttölaiksi. Uusi rakennuslaki on vääristänyt talousarviota verrattuna tilinpäätökseen, kun osa aiemmin luvan- tai ilmoituksenvaraisista hankkeista on jäänyt (n. 30 % hankkeista) menettelyn ulkopuolelle.

Ilmastomuutokseen vastaaminen

Tavoitteena oli käynnistää kunnan ilmastosuunnitelman tekeminen. Varsinaista suunnitelmaa ei vielä vuonna 2025 aloitettu, joten tavoite ei tältä osin toteutunut. Kunta kuitenkin palkkasi

ympäristösuunnittelijan, jonka tehtävänä on aloittaa ilmastosuunnitelman tekeminen seuraavana vuonna. Työ siis käynnistetty, mutta itse tavoite jäi vielä kesken.

Tavoitteena oli ottaa käyttöön relevantit kestävän kehityksen mittarit, mutta tavoite ei toteutunut -> mittarit sisällytetään ilmastosuunnitelmaan.

Investointien edistäminen

Tekninen lautakunta teki vuonna 2025 paljon työtä kunnan investointien edistämiseksi. Yhteistyötä tehtiin yritys- ja kehittämispalveluiden sekä kunnan omistamien yhtiöiden kanssa. Kaavoitusta kehitettiin, tontti- ja tilatarpeita selvitettiin ja uusia asumis- ja toimitilaratkaisuja valmisteltiin. Kokonaisuutena investointien edistäminen eteni, vaikka tavoitteiden mittausta ja toteutumaa jäi epäselväksi.

Saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen

Tavoitteena oli lisätä saamen kielten näkyvyyttä opasteissa. Uusissa ja uusituissa kylteissä käytettiin kolmea saamen kieltä. Tämä tavoite toteutui.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet

Tekninen lautakunta kirjasi vuonna useita hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arkiympäristöön liittyviä tavoitteita toteutuneiksi. Kun toimintakertomusta lukee tarkemmin, huomaa, että monessa kohdassa on kyse suunnitelmien ja edistämishjelmien tekemisestä, ei vielä konkreettisista parannuksista.

Liikuntapaikkojen osalta tavoitteena oli ylläpito ja kehittäminen, mutta toimintakertomuksessa ei kerrota selvästi, mitä paikkoja olisi oikeasti rakennettu, kunnostettu tai parannettu. Pääpaino on ollut suunnitelmien tekemisessä ja rahoitusmahdollisuuksien kartoittamisessa.

Esteettömyyden kohdalla toteumaksi on kirjattu se, että aiemmin tehty selvitys on liitetty kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaan. Tämä ei tarkoita, että esteettömyyttä olisi vuonna 2025 konkreettisesti parannettu, vaan asia on edelleen valmisteluvaiheessa.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämisessä tehtiin uusi ohjelma, mikä on hyvä asia tulevaisuutta varten, mutta toteutettuja parannuksia ei vielä esitetä.

Hyvinvointiin ja arkiympäristöön liittyvä työ on edennyt pääosin suunnittelun tasolla. Jatkossa olisi tärkeää kertoa selkeämmin, milloin tavoitteet johtavat oikeisiin tekoihin ja näkyviin parannuksiin kuntalaisten arjessa.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- *Tarkastuslautakunta toteaa, että toimintakertomuksessa korostuu se, että tavoitteita merkitään toteutuneiksi, vaikka kyse on usein vain suunnitelmista. Olisi tärkeää tuoda enemmän esiin konkreettisia tekoja ja arjen toteutusta.*
- *Lautakunta lisää, että pääsääntöisesti teknisen toimen tavoitteet on saavutettu.*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin
Tekninen johtaja:

Tavoitteiden asettelua voidaan tarkastaa suunnittelupainotteisuudesta toteutuspainotteisiksi suunnitteluvuosina 2027 alkaen siten, kun se on olemassa olevien laadittujen ohjelmien (HYTETU, strategia) tavoite- ja mittaristoasetteluun nähden mahdollista.

Suunnitelmissa ja suunnitelmallisuudella on pyritty osallistamaan kuntalaisia ja tarvittaessa muita sidosryhmiä ja siten laatimaan pohjaa pitkäjänteiselle kehittämistyölle ja esimerkiksi tuleville koko kunnan toimintaa ohjaaville ilmastotavoitteille. Suunnittelussa on löydetty tarpeita ja määritetty niille toteutusvuosia siten, että niitä on teknistaloudellisesti vuosittaisten resurssien puitteissa mahdollista toteuttaa.

10. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta piti 6 kokousta vuonna 2025 ja käsitteli 76 pykälää.

Sivistyslautakunnan kokonaistoteuma oli 95,1 % ja euromääräisesti käyttämättä jäi 1 0736 00 euroa. Sivistyslautakunta haki syyskuussa lisämäärärahaa talousarvion puolivuotistoteuman perusteella. Syyskuussa myönnetyn talousarviomuutoksen, 1,4 miljoonaa, perusteina olivat perusopetukseen kohdistunut arvioitu kulujen kasvu: palkkakustannukset 697 000, palveluiden ostot 884 000 ja muiden toimintakulujen ylitys 562 000. Myös tulojen arvioitiin kasvavan 500 000. Lopullisessa talousarviokirjassa talousarviomuutos näkyy 1,29 miljoonana eurona Sevettijärven koulun korjausrakentamiseen liittyvien perimätöntien vuokratulujen takia, joita siirrettiin tilapalvelulle kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti. Ilman lisämäärärahaa ylitys olisi ollut 2 % yli suunnitellun, joten muutostalousarvio oli tarpeellinen, joskin sen olisi tullut olla pienempi. Erityisinä poikkeamina olivat toimintatuottojen ylittyminen (119,4 %), henkilöstökulujen alittuminen (96,5 %), palvelunostojen ylittyminen (103,9 %) tavaraostojen alittuminen (79,5 %) ja muiden toimintakulujen alittuminen (98,7 %), näistä merkittävimpana saamenopetuksen tulojen ylittyminen.

- *Tarkastuslautakunta vaatii tarkempaa ja ennakoitavampaa talouden seuranta.*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Sivistysjohtaja:

Talousprosessin kehittäminen on tuonut merkittävää seurannan kehittymistä. Edellisen vuoden syksyllä ei kuitenkaan kaikki tekijät ole ennakoitavissa, koska ne vaativat ulkopuolisia resursseja, joiden hinnoittelu esimerkiksi määrittäyty vasta toimintavuoden aikana kilpailutusten kautta. Kuitenkaan lakisääteisiä palveluita ei voi jättää toteuttamatta.

Sivistystoimen hallinnon alla toteutettiin kolmivuotista koltansaamen kielen ja kulttuurin Interreg Aurora hanketta Oummu rääst raaj- People Across the Border yhteistyötahojen ja Sör-Varangerin kunnan kanssa. Hanke työllisti Suomen puolella 2 henkilöä täysipäiväisesti.

Henkilöstölle järjestettiin vuonna 2025 osaamisen kehittämiseen liittyviä ajankohtaisia koulutuksia mm. Aveckki-koulutukset, Lapin seudullisia koulutuksia mm. tiimityöstä ja turvallisuudesta oppimisympäristöstä sekä ajankohtaisia täydennyskoulutuksia mm. ensiapu- ja lääkehoidon koulutukset.

Varhaiskasvatuksessa osallistuttiin v. 2025 kulttuuritoimen koordinoimaan kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiseen eri ikäryhmille suunnattuun kulttuuritoimintaan sekä kirjaston kanssa tehtävään yhteistyöhön, jonka tavoitteena on lasten monilukutaidon kehittäminen. Varhaiskasvatuksessa aloitettiin vuonna 2025 kehittämishanke (Avartajat Oy), jossa koko Inarin

kirkonkylän henkilöstö ja johtajat osallistuivat muutostukivalmennukseen. Kehittämiprojektiin sisältyy myös työnohjaus varhaiskasvatuksen rakenteiden kehittämiseen, johon osallistuvat varhaiskasvatuksen johtajat. Hankkeeseen on palkattu toimintakausi kerrallaan varhaiskasvatuksen sosionomi, joka toimii yhteistyössä kiertävän erityisopettajan kanssa. Hanke tukee osaltaan koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävien pysyvien toimintamallien, rakenteiden ja käytänteiden kehittämistä sekä perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä.

Vuonna 2025 henkilöstö- ja sijaispula sekä henkilöstön vaihtuvuus on jatkunut edelleen, mikä on vaikeuttanut varhaiskasvatuksen järjestämistä erityisesti talvisongin aikana ja henkilöstön lomien ja muiden poissaolojen aikoina. Henkilöstön rekrytointi, perehdyttäminen sekä päätöksenteko vaatii edelleen paljon lisätyötä, mikä on näkynyt sekä varhaiskasvatuksen johtajien työmäärässä että varhaiskasvatusyksiköissä. Vuonna 2025 on lisätyötä aiheuttanut huomattavasti myös Inarin varhaiskasvatustilojen rakentamiseen ja muuttoihin liittyvät tehtävät sekä entisiin toimitiloihin liittyvät työt sekä yhteistyö.

Varhaiskasvatukseen on perustettu talousarvion mukaisesti yksi uusi toimi perhepäivähoitoon, ja vapaaikatoimen osa-aikainen kunnossapitotyöntekijän toimi on muutettu kokoaikaiseksi.

Uudelleen hakuun avattiin vuoden aikana 14 tehtävää, jotka kaikki kuuluivat varhaiskasvatuksen ja peruskoulun alaisuuteen. Näistä puolet olivat saamenkielisiä. Rekrytointi oli erityisen haastavaa varhaiskasvatuksessa ja koulussa, joissa hakijamäärät ovat olleet vähäisiä ja tehtävien täyttäminen selvästi muuta organisaatiota vaikeampaa. Saamenkielisissä tehtävissä tilanne on todella haastava: vuonna 2025 vakinaisiin saamenkielisiin tehtäviin ei juurikaan ollut hakijoita, joilla olisi ollut sekä tehtävässä vaadittu saamen kielen taito ja koulutus. Kelpoisten hakijoiden vähäisyyden vuoksi suurin osa saamenkielisistä toimista jouduttiin täyttämään määräaikaista. Tämä heijastuu palveluiden jatkuvuuteen, sillä edes lakisääteiset palvelut eivät ole vakaalla pohjalla: yhden henkilön vaihtuminen voi vaikuttaa palveluiden järjestämiseen jopa ratkaisevasti.

Seuraavan 5 vuoden aikana eläköitymisennusteen mukaan vanhuuseläkkeelle siirtyy 42 työntekijää. Suurin poistuma tulee koskemaan peruskoulun yläluokkien ja lukion opettajia.

- *Tarkastuslautakunta kysyy: - Miten osaamisen katoaminen otetaan huomioon? Miten voidaan helpottaa rekrytointia, löytää henkilöstöä ja sijaisia? Miten varmistetaan laadukas opetus jatkossakin? Pitäisi olla proaktiivinen eli ennakoiva rekrytoinneissa.*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Sivistysjohtaja:

Osaamisen katoamista pyritään ennakoimaan siirtämällä tietoa useammalle työntekijälle jo työuran loppuvaiheessa ja aikana. Kunnan henkilöstöpolitiikan, etujen ja palkkauksen tulee seurata aikaa, jotta veto- ja pitovoima säilytetään. Laadukkaan opetuksen ylläpitämiseksi pyritään kehittämään alueellisia verkostoja, joilla työtä voidaan tukea. Rekrytoinnissa pyritään kehittämään näkyviä kanavia työvoiman löytämiseksi ja kunnan palveluiden esiintuomiseksi houkutustekijöinä.

Ensimmäinen toimintavuosi uusissa tiloissa Inarin koulussa täyttyi kesällä 2025. Takuun piirissä olevia huomioita tuli ja niitä korjataan. Sevettijärven monitoimitalo valmistui koulun käyttöön

vuoden 2025 alkaessa. Sen käyttö keskeytyi kesäkuussa tulleen merkittävän vesivahingon vuoksi ja tila meni remontoitavaksi. Suunniteltu toiminta monitoimitalossa ei toteutunut.

Aiemmista oppilasennusteista huolimatta oppilaiden määrä on säilynyt ennallaan kouluissa viimeisen viiden vuoden ajan. Iltapäivätoiminnan suosio on säilynyt merkittävänä koululaisten tukipalveluna ja sen suosio on ollut tasainen, noin 100 lasta osallistuu iltapäivätoimintaan. Valtuuston päättämiä opetusryhmäkokoja noudatettiin. Perusopetuksen henkilöstö täytti vuoden vaihteessa kelpoisuusehdot 92 %:sti.

Perusopetuksen päätti keväällä 2025 77 oppilasta, jotka kaikki saivat päättötodistuksen ja suuntasivat jatko-opintoihin. Saamenopetuksessa oli syksyllä 2025 äidinkielisessä opetuksessa 92 oppilasta ja vieraan kielen opetuksessa 107 oppilasta. Ivalon lukion toteuma vuonna 2025 oli 107,0 %. Ensimmäisen vuoden opiskelijoita aloitti odotettua enemmän ja pakollisten opintojaksojen opetus täytyi järjestää heille kahdessa ryhmässä. Tämä nosti opettajien opetustuntimääriä. Myös oppimateriaalia eli oppikirjoja ja sähköisiä lisensejä sekä tietokoneita oli hankittava arvioitua enemmän.

Kalenterivuonna Inarin kansalaisopistossa pidettiin 216 kurssia. Opetustunteja suunnitelluille kursseille kertyi 6545. Netto-opiskelijoita (opiskelija lasketaan vain kerran, vaikka osallistuisi useille kursseille) oli 936. Kansalaisopiston toiminta on vakiintunut Monitoimitalo Kuulaaseen sekä Inarin koulukeskukseen, lisäksi kursseja järjestetään Kaamosrannan Toimintakeskuksen yhteydessä olevissa tiloissa sekä sivukylillä.

Inarin kirjasto liittyi Kansalliskirjaston ylläpitämään kansalliseen e-Kirjastoon vuoden 2025 aikana yhdessä muiden Lapin kirjastojen kanssa, lisäksi kirjaston Inari-kokoelmaa ja Tarinoiden Inari -verkkoarkistoa on kehitetty. Vuoden 2025 aikana on tukityöllistetyt avulla saatu Tarinoiden Inariin lisätty uusia tarinoita ja Tarinoiden Inarin verkkosivuilla oli vuonna 2025 yli 70 000 kävijää. Kirjaston palvelut tuotettiin laadukkaasti, taloudellisesti ja kaikkia osapuolia vastavuoroisesti hyödyttävässä yhteistyössä kunnan sivistystoimen, kunnan koulujen, muiden paikallisten toimijoiden ja Lapin kirjastojen kesken. Kirjaston järjestämiä tapahtumia oli yhteensä 45 ja tapahtumiin osallistui 655 henkilöä. Kirjaston järjestämiin lukutaitotyön ja kirjaston käytön koulutuksiin osallistui 1 313 henkilöä. Lukutaidon valmiuksia Lapin malliin -hanke sai valtakunnallista näkyvyyttä ja se sai paljon kehuja myös Lapin alueen ulkopuolisilta tahoilta.

Lapin aluehallintovirasto myönsi koulunuorisotyön kehittämiseksi loppukevästä 2024 avustuksen, jonka myötä Inarin kuntaan palkattiin määräaikainen koulunuorisotyöntekijä. Syksystä 2025 koulunuorisotyön toteuttaminen keskitettiin Ivalon koulun 7.–9. luokkalaisiin. Koulunuorisotyöstä saatu palaute oppilailta ja koulun henkilökunnalta on ollut positiivista.

Inarin kunta on tehnyt syyskuusta 2025 alkaen Lapin nuorisotyön alueellista koordinoitua, mitä on toteutettu Lapin alueella vuodesta 2018 alkaen. Nuorisotyön koordinoitua on ajankohtaisen tiedon kokoamista ja välittämistä nuorisotyön kentälle, sekä yhteydenpitoa paikallisten ja valtakunnallisten nuorisotyön toimijoiden kanssa. Inarin kunnan nuorisotoimi ja Lapin aluehallintovirasto järjestivät syksyllä 2025 KLÄPPI-tapahtuman Inarin kirkonkylällä. Kaksipäiväiseen tapahtumaan osallistui yhteensä 170 Lapin nuorisotyön kentällä toimivaa henkilöä. Nuorisotyön yhteistyö muiden toimijoiden, etenkin työllisyyspalveluiden kanssa on edistynyt merkittävästi vuonna 2025.

Nuorisovaltuustolla (Nuva) oli vuonna 2025 useita kokouksia ja monia eri tapaamisia. Nuva teki aloitteita ja lausuntoja sekä osallistui valtakunnalliseen sekä kansainväliseen nuorisovaltuustoyhteistyöhön. Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto valitsi Inarin nuorisovaltuuston vuoden

nuorisovaltuustoksi. Lisäksi Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry myönsi Inarin kuntaan Nuorisovaltuustomyönteinen kuntasertifiikaatin.

- Tarkastuslautakunta toteaa, että sivistystoimen strategiset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet suunnitellusti.

2025 hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen tavoitteissa oleva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ei ole kuitenkaan vielä toteutunut; tulossa päätöksentekoon keväällä 2026. Myös puuttuminen mahdollisimman varhain ja vaikuttavasti lähisuhdeväkivaltaan: toimenpiteet ovat vielä toteutumatta, kunta on kuitenkin osallistunut niiden kehittämiseen.

Varhaiskasvatuksessa lähipalveluperiaatteen mukaisesti järjestettävän hoidon järjestämisessä on ollut haasteita; erityisesti sivukylien saamenkielisen ja suomenkielisen hoidon sekä tarvittavan varahoidon järjestäminen henkilöstöresurssien puutteen vuoksi. Myös äidinkielen saamenkielisen vuorohoidon järjestäminen on ollut haasteellista. Varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys on osoittautunut myös yhdeksi haasteeksi loppuvuodesta 2025, etenkin Ivalossa, tarpeen kasvun vuoksi.

Kulttuuritoiminnan toiminnallisissa tavoitteissa Kulttuurikaveritoiminnan tarpeen selvitys ikäihmisille jäi toteutumatta; katsotaan olevan enemmän Lapin hyvinvointialueen tehtäväkuvaa. Liikuntapalveluiden tavoitteissa oleva investointien edistäminen toteutuu lähiaikoina, valmistuu kesällä 2026: Sähköistä tilavarausjärjestelmä ja verkkokauppa käytössä 1.7.2026 alkaen.

Sivistysosastolla oli yhteensä 5 hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvää tavoitetta. Näistä toteutumatta jäivät lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen sekä varhainen ja vaikuttava puuttuminen lähisuhdeväkivaltaan. Tämä tavoite on koettu huonoksi, koska se ei ole kunnan ydintoimintaa vaan kuuluu Lapin Hyvinvointialueelle. Lisäksi perusopetuksen strateginen tavoite saamen kielen opiskelijoiden määrän kasvamisesta jäi toteutumatta vuonna 2025, joskin vaikka saamen kielen opiskelijoiden määrä on pienentynyt, on suhde oppilaiden määrästä taas kasvanut. Lisäksi perusopetuksen tavoite toimivista peruspalveluista ja yhteistyöstä Lapin Hyvinvointialueen kanssa jäi toteutumatta, koska Lapin Hyvinvointialueella on edelleen yhteistoimintaneuvottelut käynnissä ja resurssitilanne elää. Sivistysosastolla koetaan kuitenkin, että yhteistyö on parantunut.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- Tarkastuslautakunta toteaa, että saamenkielisen työvoiman saatavuus, etenkin varhaiskasvatuksessa on edelleen vaikeaa, ja tämä aiheuttaa omat haasteensa toiminnan järjestämiseen.
- Tarkastuslautakunta huomauttaa, että osa tavoitteista on liian abstrakteja ilman määriteltäviä mittareita, joilla mitata onnistumista.

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin Sivistysjohtaja:

Saamenkielisen henkilöstön saatavuutta on pyritty kehittämään kielillisää kehittäen. Haastetta on edelleen, sillä valtion rahoitus ja mahdollisuus eri kanavien kautta saamen kielen opiskeluun on niukentunut. Huoli on yhteinen saamelaisalueella ja siitä on keskusteltu eri toimijoiden kanssa.

Osa tavoitteista on lakisääteisten peruspalveluiden mittarointia, toiset itseasetettuja strategian mukaisia mittareita. Jälkimmäisten mittaroinnissa on pyritty siihen, että tulokset saadaan isolta osin valtakunnallisten ja siten verrannollisten mittareiden kautta. Sivistystoimi osallistuu vuosittain lukuisiin mittauksiin, joiden näkyväksi tekeminen osaltaan kuvaa toimialan tilaa ja tuo sitä tietoisiksi kunnan asukkaille.

11. Muiden toimialojen tavoitteiden toteutuminen

11.1. Eläinlääkintä-, maaseutu ja ympäristöterveyspalvelut

Toiminta vastaa Inarin ja Utsjoen kuntien yhteistoiminta-alueen terveysvalvonnasta, eläinlääkintähuollosta sekä maaseutuhallinnosta. Tulosalueen tavoitteena on turvata terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä tarjota laadukkaat palvelut toimijoille ja kuntalaisille. Toimintakulujen toteutuma oli 97,1%, mikä on hyvällä tasolla.

Vuoden 2025 tavoitteet olivat kiertotalouden edistäminen, luontolähtöiset pohjoiset elinkeinot ja saamen kielten näkyvyyden vahvistaminen sekä toimivat palvelut. Kaikki tavoitteet toteutuivat.

11.2. Ympäristösuojelu

Tilinpäätöksessä viitattiin ympäristösuojelun tavoitteiden toteutumiseen erillisessä liitteessä, jota ei ollut käytettävissä arvioinnin yhteydessä.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- *Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteiden raportointi ei ole riittävän läpinäkyvää, mikä vaikeuttaa arviointia. Tavoitteiden toteutuminen tulee jatkossa esittää selkeästi toimintakertomuksessa ilman viittauksia puuttuviin liitteisiin.*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Hallintojohtaja:

Tilinpäätökseen on virheellisesti jäänyt maininta liitteestä. Arktisen Lapin ympäristönsuojelu lähetti kuntiin toimintakatsauksen vuodelta 2025 ja se on ollut tekniselle lautakunnalla nähtävillä tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä. Arktisen Lapin ympäristönsuojelu tuottaa Inarin kunnan ympäristönsuojelun viranomastehtävät kuntalain 49 §:n mukaisena yhteistoimintana. Kuntien yhteinen toimielin ympäristöjaosto on vastuukunnan eli Sodankylän kunnan valtuuston ja teknisen lautakunnan alainen. Näin ollen ympäristönsuojelun arvioinnin toteuttaa Sodankylän kunnan tarkastuslautakunta.

11.3. Kalatalouden kehittämisrahasto

Rahaston keskeisenä tavoitteena on huolehtia rahaston varojen tuotolla kunnan ja valtion (MMM) 16.12.2008 allekirjoitetun sopimuksen toteuttamisesta ja toissijaisesti Inarin kalatalouden kehittämisestä ja hoidosta.

Tavoitteita olivat Inergia Oy:n antolainan lyhennys 200 000 euroa, Korkotuotto 25 000 euroa/vuodessa ja sijoitetun pääoman tuotto vähintään 3 %. Valtuuston osoittamista tavoitteista antolainan lyhennys toteutui, mutta toimintakatteen osalta ei toteutunut ja tilikauden tappio ylittyi

arvioidusta virheen korjauksen jälkeenkin huomattavasti. Plussaa oli kalahallin käyttäjämäärän kasvu ja kalatuotteiden tarjonnan lisääntyminen.

11.4 Saariselän kehittämisrahasto

Saariselän kehittämisrahaston tuotto-odotus perustuu Inarin kunnan ja Metsähallituksen Laatumaan välisiin maankäyttökorvaussopimuksiin tai vastaaviin Saariselkään liittyviin sopimuksiin.

Metsähallitukselta saadut maankäyttökorvaukset olivat kertomusvuonna yhteensä 727 250 euroa.

Tavoitteet toteutuneet ja talous oli n. 0,5 miljoonaa ylijäämäinen.

11.5. Tilapalvelu liikelaitos

Tilapalvelu liikelaitos tuottaa hallintokuntien toimintojen tarpeisiin soveltuvia kohtuuhintaisia toimitiloja.

Talousarviomuutoksia tilikaudella 2025 tuloslaskelmaan aiheuttivat Ivalon koulu- ja kulttuurikeskus Kaarteen rakennus- ja takuu-aikaisten korjausten siirto investoinneista käyttötalouspuolelle 400 000 euroa, menetetyt vuokratulot noin 106 000 euroa sekä kunnantalon esiselvitys, joka korjattiin investoinneista tuloslaskelmaan noin 28 000 euroa. Tilikauden alijäämä oli -624 262 euroa (toteuma 97,1 %). Talousarvion muutos 106 000 euroa oli perusteltu (ennakoimattomat kulut).

12. Inarin kunnan konserniyhtiöt

Konserniyhtiöille asetetuista 18 omistajatavoitteista kahdeksan tavoitetta toteutui, viisi ei toteutunut ja viisi toteutui osin.

Inarin kuntakonsernin taloudellinen tulos vuodelta 2025 oli kokonaisuutena kohtuullinen, vaikka tilikauden ylijäämä heikkeni edellisvuodesta (1,78 M€ -> 1,15 M€). Konsernin toimintatuotot kasvoivat hieman (29,6 M€ -> 28,2 M€), mutta toimintakulujen kasvu oli tuottonousua nopeampaa (49,2 M€ -> 46,5 M€), mikä heikensi toimintakatetta. Vuosikate oli 10,4 M€.

Vuosikate koheni hieman ja oli 10,4 miljoonaa euroa (10,06 M€ vuonna 2024), mutta konsernin tulos heikkeni poistojen ja merkittävien arvonalentumisten takia. Arvonalentumiset (1,54 M€) olivat keskeinen yksittäinen tekijä tilikauden tuloksen laskussa. Tilikauden ylijäämä oli 1,15 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli 1,78 miljoonaa euroa.

Konsernin rahoitusasema säilyi vakaana: vuosikate riitti investointien rahoittamiseen, ja vieraan pääoman määrä väheni. Rahavarojen lievä väheneminen edellyttää kuitenkin jatkossa tarkkaa kassanhallintaa erityisesti korkean investointitason jatkuessa.

Kokonaisuutena konserniyhtiöt tukivat kunnan elinvoimaa ja palvelurakennetta, mutta talouden johtamisen vahvistaminen, investointikyvyn turvaaminen ja omaisuudenhallinnan kehittäminen ovat konsernin yhteisiä keskeisiä painopisteitä tuleville vuosille.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset

- *Tarkastuslautakunta katsoo, että konsernin talouden kokonaisohjaus on ollut asiallista, mutta korostaa tarvetta toiminnan kustannustehokkuuden tarkkailuun ja omistajaohjaukseen.*
- *Tarkastuslautakunta kysyy millä toimenpiteillä tappiollisten yhtiöiden toiminta saadaan tasapainoon?*

**Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin
Kunnanjohtaja ja talouspäällikkö:**

Kunnanjohtaja tapaa merkittävien kuntayhtiöiden toimitusjohtajaa ja/tai johtoa noin kerran kuukaudessa. Tällöin käydään läpi mm. hankkeiden etenemistä ja kustannuskehitystä sekä keskustellaan tulevasta omistajaohjausta vaativista asioista. Toimitusjohtajat myös vierailevat kunnanhallituksessa kertomassa yhtiöiden tilanteista ja päätöksiä vaativien asioiden taustoista. Kunnanjohtaja pitää säännöllisesti yhteyttä myös merkittävien kuntayhtiöiden hallitusten puheenjohtajien kanssa.

Kiinteistöyhtiöiden tulosta on rasittanut viime aikoina mm. kohonnut kustannustaso ja osin myös suunnitelmallisuuden puute, joka on näkynyt esimerkiksi korjauskulujen kasvussa. Vuokratuotot eivät toisaalta ole kasvaneet samassa suhteessa. Lisäksi velkaantumisen myötä korkokulut ovat kasvaneet. Suunnitelmallisuuden lisäämiseksi yhtiössä on laadittu ohjelma, jonka tavoitteena on vähentää erityisesti korjauskuluja ja lisätä resurssien käytön suunnitelmallisuutta. Rahoituskulujen hallitsemiseksi tehdään pitkän tähtäimen rahoitus- ja investointisuunnitelma.

Inergian tilikauden tulokseen ovat vaikuttaneet merkittävästi kertaluonteiset alaskirjaukset mm. Northgridin voimajohdosta ja pelletin valmistuslaitteistosta. Vertailukelpoisesti tuloskehitys on kohtuullinen, noin 100 000 euroa. Yhtiössä meneillään olevaa rahoituksen ja talouden parannusohjelmaa jatketaan. Ohjelman tulokset ovat olleet hyviä. Inergialle on myös annettu omistajaohjauksena pyyntö laatia kokonaisrahoitus- ja investointisuunnitelma.

Saariselän Siula on tällä hetkellä myynnissä ja yhtiön tulosongelmaa pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti myymällä kiinteistö. Jos myynti ei onnistu, laaditaan toimintasuunnitelma jatkosta.

12.1. Inergia Oy

Inergia Oy eteni vuonna 2025 strategisesti oikeaan suuntaan. Konsernirakennetta selkeytettiin, riskipitoisista toiminnoista luovuttiin ja vihreän siirtymän hankkeet etenivät. Toimitusvarmuus ja investointikyky säilyivät vahvoina. Vesihuollon, kaukolämmön ja sähköverkon asiakasmaksut on pystytty pitämään kohtuullisina. Vihreässä siirtymässä on onnistuttu. Liittymämyynti oli ennätyksellinen.

Tavoitteiden toteutuminen ja keskeiset poikkeamat

Liikevoittotavoite 15 % – ei toteutunut. Tavoite jäi saavuttamatta kahden suuren alaskirjauksen vuoksi.

Lautakunta katsoo, että nämä kertaluonteiset erät osoittavat puutteita investointien riskien arvioinnissa. Operatiivinen kannattavuus kehittyi, mutta tavoitetaso ei ole saavutettavissa ilman kulurakenteen ja riskienhallinnan vahvistamista.

Tuloutustavoite 0,8 M€ – toteutui osin. Tuloutus jäi vajaaksi; kunnalle sovittua tuloutettavaa osuutta tuloksesta ei ole pystytty maksamaan. Lautakunnan näkemyksen mukaan tuloutusvaade on ollut pitkään kunnianhimoinen suhteessa yhtiön maksuvalmiuteen ja investointitarpeisiin. Omistajan ja yhtiön tulee arvioida tavoitetason realistisuus.

Hinnoittelu ja verkosto-omaisuus – toteutuivat. Hinnoittelu pysyi kohtuullisena ja verkostoinvestoinnit etenivät suunnitellusti. Energiaviraston päätös Tunturiverkon hinnoittelusta luo kuitenkin epävarmuutta tuleviin tuottoihin.

Ympäristötavoitteet – toteutuivat. Vihreän siirtymän hankkeet etenivät, vaikka yksi hanke keskeytettiin.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- *Taloudellisten tavoitteiden täysimääräinen toteutuminen edellyttää parempaa riskienhallintaa ja ennakoivampaa investointisuunnittelua.*
- *Kertaluonteiset alaskirjaukset korostavat tarvetta kriittisemmälle investointien arvioinnille.*
- *Tuloutusvaateen (15 %) saavuttamiseksi tarvitaan selkeä suunnitelma, joka huomioi kassavirran vaihtelut ja energiamarkkinoiden epävarmuudet.*
- *Hallituksen kokonaisvaihdos lisää jatkuvuusriskejä, ja henkilöstön osaamisen turvaaminen on keskeistä.*
- *Tarkastuslautakunta kysyy, onko syytä harkita tuloutuksen määrää? Miten hallituksen osaaminen turvataan?*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Kunnanjohtaja ja talouspäällikkö:

Yhtiön osinkotavoite Inarin kunnalle on 50–75 % konsernin vuotuisesta tuloksesta Tämä vastaa nykyomistusrakenteella noin 60–90 % kokonaisosinkoprosenttia vähemmistöosuuksista johtuen. Tavoite on päivitetty vuonna 2025 ja muutettu joustavaksi aikaisemman kiinteän euromäärän sijaan. Tällä pyritään mahdollistamaan yhtiön rahoitus- ja kehityssuunnitelmien toteutuminen.

Uusille hallituksen jäsenille on järjestetty mm. joulukuussa 2025–2026 FCG:n pitämä hallitusosaaja-koulutus, jossa eri asiantuntijat kävivät kattavasti läpi hallitustyöskentelyn tärkeimpiä osa-alueita.

12.2. Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Inari Oy

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan yhtiö eteni vuonna 2025 useilla osa-alueilla, mutta toiminnalliset tavoitteet toteutuivat vain osittain. Yhtiö onnistui parantamaan tulostaan säästötoimilla, mutta liikevaihto jäi edellisvuotta pienemmäksi. Taloudellinen tavoite toteutui, tulos on ylijäämäinen. Päärakennuksen peruskorjauksen valmistelun hitaus muodostaa riskin toiminnan kasvulle ja kiinteistön kunnon säilymiselle.

Yhtiö on vahvistanut nuorisotyön roolia toiminnassaan. Nuorisotyön korkea osuus on nuorisokeskustoiminnan kannalta valtakunnallisesti tärkeä mittari. Nuorisotyötä ohjaavat lait ja tavoitteet näkyvät aiempaa selkeämmin myös omistajaohjauksen dokumenteissa. Työllistämistoiminnan roolia voidaan edelleen vahvistaa, jotta omistajatavoite toteutuu täysimääräisesti. Kehittämistarpeet liittyvät erityisesti myynnin kasvattamiseen sekä nuorisotyön että liiketoiminnan puolella, jotta kokonaiskasvu voidaan turvata. Kiinteistöjen korjaustarpeet edellyttävät rahoitusvaihtoehtojen selvittämisen jatkamista.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset

- *Tarkastuslautakunta pohtii, voiko yhteistyötä tehdä enemmän Yritys- ja kehittämispalveluiden ja TEtoiminnan kanssa?*
- *Yhtiö on onnistunut vahvistamaan nuorisotyön roolia, mutta liiketoiminnan kasvattaminen ja kiinteistökannan kehittäminen edellyttävät jatkossa aktiivisia toimenpiteitä. Tarkastuslautakunta kysyy ja pohtii, saataisiinko liiketoiminnalla eli muulla kuin nuorisotoiminnalla liikevaihtoa ja kannattavuutta nostettua? Voiko Vasatokka panostaa uusien asiakasryhmien saamiseen niille kausille, jolloin ei ole nuorisomatkailutoimintaa?*

- *Peruskorjauksen rahoituskuvio vielä epäselvä, sen tarve kuitenkin ilmeinen. Tarkastuslautakunta kysyy, miten asia aiotaan ratkaista? Onko yhtiöllä varaa peruskorjata pääarakennusta?*
- *Mikä on keskuksen käyttöaste?*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Kunnanjohtaja:

Yhtiön omistajatavoitteissa on talouden vakauttaminen siten, että tulos ei ole alijäämäinen. Vuoden 2026 ensimmäisen 6 kuukauden osalta tavoitteet ovat toteutuneet hyvin, talous on pysynyt hyvänä ja tulos on positiivinen. Toiminta on ollut hyvin aktiivista vuoden alkupuoliskolla. Tehdyt muutokset hintoihin, toimet markkinoinnissa ja aiemmin toteutuneet säästötoimet ovat vaikuttaneet alkuvuoden tulokseen. Yhtiön saaman valtion rahoituksen ja nuorisokeskus statuksen takia nuorisotyön ulkopuolista liiketoimintaa ei voi merkittävästi kasvattaa, joten tällä tavoin taloutta ei ole mahdollista täysin korjata.

Pääarakennuksen peruskorjaus tarvitsee ulkopuolista rahoitusta ja edellyttää toiminnan kannattavuuden parantamista, jotta yhtiö kykenee suoriutumiseen lainanhoitomenoista.

Kehitysjohtaja:

Yritysneuvoja yhdistää te-palveluiden yhteyshenkilön ja Vasatoka keskustelemaan mm. työkokeilupaikoista ja muusta mahdollisesta yhteistyöstä.

12.3. Inarin Kiinteistöt Oy (konserni)

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan **Inarin Kiinteistöt Oy** toteutti vuonna 2025 valtuuston asettamat tavoitteet kokonaisuudessaan. Yhtiö osallistui suunnitellusti kuntakonsernin omaisuusjärjestelyihin, vastasi kiinteistö- ja laitoshuollosta palvelusopimusten mukaisesti ja tuotti rakennuttamispalveluja tarpeen mukaan. Yhteistyö kunnan yksiköiden kanssa oli sujuvaa ja toiminta tuki konsernin kokonaisuutta. Inarin Kiinteistöt Oy:n toimitusjohtajan vaihdos 1.6.2025 on toteutunut hallitusti, ja yhteistyö hallituksen ja omistajan kanssa on lähtenyt hyvin liikkeelle.

Inarin Vuokra-asunnot Oy:ssä valtuuston tavoitteista omaisuuden arvon säilyttäminen toteutui vain osittain, sillä peruskorjauksia on tehty, mutta yhtiöllä ei ole kattavaa kokonaiskuvaa koko asuntokannan kunnosta tai korjausvelasta. Perusparannusinvestointien omarahoitusosuuden turvaaminen ei toteutunut tulorahoituksen riittämättömyyden vuoksi. Peruskorjausvelka on kasvamassa. Positiivista on, että vuokrausaste on lähes 100 %. Kiinteistö Oy Sevettijärven palvelukeskus sulautui Inarin Vuokra-asunnot Oy:öön vuonna 2025.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset

- *Inarin kiinteistöt Oy toteutti valtuuston tavoitteet ja onnistui palvelutuotannossa sekä konserniyhteistyössä. Talouden johtamista on vahvistettava, erityisesti kassanhallinnan, budjetoinnin ja kustannus seurannan osalta. SOTE-kiinteistöjen tulevaisuuden ratkaisut tulee valmistella ennakoidusti ja konsernin kokonaisetua tukien. Vuokra-asuntojen investointikyky on arvioitava huolellisesti, sillä nykyinen vuokrataso ei riitä kattamaan omarahoitusosuutta.*
- *Tarkastuslautakunta katsoo, että yhtiö on edistynyt toiminnallisissa prosesseissa, mutta talouden tasapainottaminen ja omaisuuden arvon turvaaminen ovat kriittisiä painopisteitä tuleville vuosille. Jatkossa hallitustyön kehittäminen tukee omistajaohjauksen ja läpinäkyvyyden vahvistamista.*

12.4. Kiinteistökehitys Inlike Oy

Kiinteistökehitys InLike Oy:n toiminta vuonna 2025 on edennyt osittain valtuuston tavoitteiden mukaisesti. Yhtiö pyrkii toiminnallaan mahdollistamaan erilaisten toimitilapalveluiden kehittymistä kunnassa ja auttaa sopivien toimitilojen löytämisessä, tavoite toteutui. Yhtiö on onnistunut pitämään vuokrausasteen hyvällä tasolla, mikä on ollut keskeinen tekijä toiminnan vakauden kannalta. Yhtiö on aloittanut uudenlaisen toimistotilojen vuokrauskokeilun yhteistyössä kunnan kanssa.

Tavoitteista aktiivinen toimitilapalveluiden kehittäminen toteutui vain osittain, sillä yhtiö ei ole investoinut aiempina vuosina kannattavuushaasteiden vuoksi eikä palveluja ole kehitetty suunnitellusti. Kiinteistöjen realisointia ei myöskään edistetty aktiivisesti vuoden aikana, vaikka se on osa kannattavuuden parantamisen tavoitetta. Yhtiön toiminta sopivien toimitilojen löytämisessä kunnalle ja muille toimijoille on kuitenkin toteutunut hyvin.

Toimitusjohtajan vaihdos 1.6.2025 on toteutunut hallitusti, ja yhteistyö hallituksen ja omistajan kanssa on lähtenyt hyvin liikkeelle.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset

- *Tarkastuslautakunta katsoo, että Kiinteistökehitys Inlike Oy:n toiminnan kehittäminen edellyttää talouden vahvistamista, kiinteistökannan suunnitelmallista hoitoa ja realisointia sekä asiakasprosessien parantamista. Positiivista on hyvä vuokrausaste, mutta mikä se on? Miten vuokralaiset saadaan pidettyä?*
- *Tarkastuslautakunta kysyy, että onko Inlike Oy ennakoinut teollistamissopimusprosessin?*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Kunnanjohtaja:

Yhtiön toimitusjohtajalta saadun tiedon mukaan käyttöaste on tällä hetkellä lähes 100 %. Asiakasprosessia on kehitettävä, jotta vuokralaisten tarpeista ja tulevaisuuden suunnitelmista saadaan ajoissa tietoa. Myös omaisuuden myyntiä selvitetään useiden kohteiden osalta. Kuntayhtiön päätarkoitus ei ole toimitilavuokraus, vaan osallistuminen kunnan alueen kiinteistökannan kehittämiseen silloin kuin se ei onnistu pelkästään yksityisin toimenpitein.

Teollistamissopimusten jatkosta keskustellaan säännöllisesti päävuokralaisten kanssa. Lähtökohtaisesti näiden osalta toimitaan alun perin sovitulla tavalla ja aikataulussa. Merkittävien investointien tai toiminnallisten muutosten yhteydessä tästä voidaan poiketa.

12.5. Saariselän Siula Oy

Saariselän Siula Oy:n tavoitteena oli yhtiön tilanteen tarkastelu vuosien 2024–2025 aikana. Valtuusto on päättänyt valtuuttaa kunnanhallituksen määrittämään yhtiön myynnin toteuttamistavan, myyntihinnan ja myyntikanavan sekä hyväksymään tai hylkäämään saadut tarjoukset ja määrittämään muun mahdollisen kaupan teknisen toteutuksen.

Vuoden 2025 aikana Siulan myynti ei edennyt ja myyntiä jatketaan edelleen vuonna 2026.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös:

- *Tarkastuslautakunta kysyy, millaisia toimenpiteitä on tehty Siulan myymiseksi? Onko voimassa olevaa rakennusoikeutta korostettu myynnin yhteydessä?*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Kunnanjohtaja ja talouspäällikkö:

Siulan myyntiä hoitaa tällä hetkellä Kiinteistövälitys Jaakola Rovaniemeltä. Sopimus on voimassa 1.10.2026 asti. Myyntiin liittyvässä viestinnässä painotetaan rakennusoikeuden määrää silloin kun se on mahdolliselle ostajalle relevantti asia. Jos myynti ei onnistu, laaditaan toimintasuunnitelma jatkosta.

12.6. Saariselkä Oy

Saariselkä Oy:n tavoitteena vuodelle 2025 joko sulauttaa tai purkaa Saariselkä Oy toiseen Inarin kunnan omistamaan yhtiöön mahdollisimman veroneutraalisti ja kustannustehokkaasti.

Vaihtoehtoista saatu selvitys/ konsultaatiota KPMG Oy:ltä ja tavoitteena saattaa sulautuminen/fuusio tehtyä vuoden 2025 aikana.

Tilinpäätöksen mukaan KPMG:n sulautumisselvityksen mukaan kunnalla oli mahdollisuus hankkia Saariselkä Oy:ltä maa-alueita ennen sulautumisen täytäntöönpanoa. Kaupat Saariselkä Oy:n maa-alueista tehtiin

joulukuussa 2025 ja Saariselkä Oy:n ja Kiinteistökehitys InLike Oy:n hallitukset käsittelivät sulautumissuunnitelman kokouksissaan joulukuussa 2025 ja yhtiöiden toimitusjohtajat allekirjoittivat sulautumissuunnitelman myös joulukuussa 2025. Sulautumisen arvioitu täytäntöönpano tapahtuu kesäkuussa 2026.

Tarkastuslautakunnan johtopäätös:

- *Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoite sulautumisesta toteutui osittain ja lautakunta odottaa työn loppuunsaattamista.*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Taluspäällikkö:

Saariselkä Oy:n sulautuminen Kiinteistökehitys InLike Oy:öön on rekisteröity kaupparekisteriin 31.5.2026 ja yritys on purkautunut sulautumisessa.

13. Pohjois-Lapin kuntayhtymä

Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä (PLAKY) hoitaa alueyhteistyötä ja edunvalvontaa Pohjois-Lapin seutukunnan alueella. Jäsenkuntia ovat Inari, Sodankylä ja Utsjoki. Perussopimuksessa ilmaistu jäsenkuntien tahto on kuntayhtymän toiminnan lähtökohta ja sen ohella kuntayhtymän toimintaa ohjataan hallintosäännöllä. Kunnat ovat hyväksyneet sopimukset vuonna 2025. Kuntayhtymällä oli vuonna 2025 yksi määräaikainen työntekijä. Yhtymähallitus kokoontui 5 kertaa. Työvaliokunta kokoontui noin 1-2 kertaa kuukaudessa.

Perusrahoitus koostuu kuntien jäsenmaksuista niiden asukasluvun suhteessa. Kunnilta peritty toimintatuotto on ollut noin 6,9 € / asukas. Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymän omistusosuus muuttuu vuosittain jäsenkuntien asukasmäärän suhteessa ja sen omistusprosentti nousi hieman Inarin kunnan osalta vuonna 2025 ollen nyt 44 %.

Kuntayhtymän tehtävänä on alueyhteistyön kehittäminen ja Pohjois-Lapin seutukunnan yhteisen edun ajaminen. Seutukunta profiloituu arktisen matkailun, pohjoisen tutkimuksen ja tieteen sekä

niihin liittyvien karkiteknologioiden ansiosta sijaintinsa lisäksi. Alueen haasteet liittyvät mm. osaavan työvoiman ja vuokrausuntojen saatavuuteen sekä saavutettavuuteen. Näistä muodostuivat kuntayhtymän edunvalvonnan painopisteet täydennettynä uusien energiaratkaisujen ja lähienergian käyttöönoton edistämiseksi. Kuntayhtymä otti kantaa myös muihin seutukuntaa koskeviin tärkeisiin ja ajankohtaisiin asioihin sekä tapahtumiin esim. Pelastus-laitoksen tarvitsemaan lisärahoitukseen. Asuminen, ympärivuotinen työllisyys, saavutettavuus, vihreä siirtymä ja uudet energiaratkaisut edellyttävät panostuksia ja kehittämistoimenpiteitä, jotta alueen potentiaali saadaan käyttöön.

Kuntayhtymän laatimat lausunnot ja kannanotot 2025 vuoden aikana, 8 kpl

- Lausunto valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnoksesta
- Lausunto Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaaakuntakaavan OAS-suunnitelmasta
- Kuntayhtymän esitys hallituksen puoliväliriiheen 2025
- Safe and Sound in Lapland, Pelastuslaitoksen rahoitusta koskeva
- Lausunto hyvinvointialueiden rahoituksen asetusmuutoksesta
- Lausunto Lappi-sopimuksesta
- Lausunto alueellisesta kuljetustuesta
- Lausunto Laphan palveluverkkouudistuksesta

Toiminnan tuloksiksi voidaan laskea vuoden 2025 osalta mm.

- Kuntayhtymän toiminta vakiinnutettiin jäsenkuntien päätöksillä
- Pohjois-Lapin alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu -hanke
- A-Kruunu Oy:n kanssa aloitettiin yhteistyöneuvottelu kohtuuhintaisen vuokra-asuntorakentamisen konkreettisesta suunnittelusta
- Pohjois-Lapin organisoima Safe and Sound in Lapland -aloitteen kautta kaikkien seutukuntien allekirjoittama Pelastuslaitoksen rahoituskehityksen nosto
- Kuntaliiton koko johtoryhmään tutustuminen syyskuun tapaamisessa
- MEP-tapaamiset ERWC-tapahtuman, Kuntaliiton ja EU IP -toimiston tapaamisten yhteydessä ▪ Tapaaminen VNK:n edustajan pyynnöstä
- Suojelualueiden kompensaaation ideointi ja siihen liittyvät keskustelut mm. MMM:n edustajien kanssa

Edunvalvontaa tehtiin eri sidosryhmien kanssa osallistumalla työryhmien toimintaan, järjestämällä vierailuja ja tapaamisia, pitämällä yhteyttä eri toimijoihin, antamalla lausuntoja ja kannanottoja. Edunvalvonta eteni myös keskusteluissa, tapaamisissa, viestienvaihdossa, jotka eivät taulukossa tule esiin. Tavoitteiden toteumat näkyvät pitkän aikavälin tarkastelussa, jolloin niiden taustalla on erinäisiä aloitteita ja toimenpiteitä – kirjattuja ja kirjaamattomia.

Vuoden 2025 aikana edunvalvonnan lisäksi tavoitteena oli tiiviimpi ja konkreettisempi yhteistyö Lapin seutukuntien kanssa.

Tarkastuslautakunnan johtopäätökset:

- *Tarkastuslautakunta toteaa, että PLAKY:n toiminta vuonna 2025 on ollut pitkäjänteistä, aktiivista ja onnistunutta.*
- *Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän toiminta oli kevyesti resursoitua, jäsenkuntien rahoitusosuus pysyi maltillisena ja Inarin omistusosuus nousi väestökehityksen myötä 44 prosenttiin.*

- *Jatkossa arvioinnissa korostuu tarve seurata edunvalvonnan vaikuttavuutta ja konkreettisia hyötyjä jäsenkunnille sekä kuntayhtymän toiminnan suhdetta käytettävissä oleviin resursseihin. Tämä parantaa merkittävästi arvioinnin uskottavuutta.*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Hallintojohtaja: Viedään tiedoksi toiminnanjohtajalle ja Plakyn hallitukselle.

14. Tarkastuslautakunnan oman toiminnan tarkastelu

Edellinen tarkastuslautakunta oli toivonut uuden lautakunnan tarkastelevan arviointityön menetelmiä, ajankäyttöä ja asiantuntijatuen hyödyntämistä. Valtuuston kokous 13.11.2025 kävi läpi vuoden 2024 arviointikertomusta ja siinä esitettiin toive nykyiselle tarkastuslautakunnalle (ks. <https://inari.oncloudos.com/kokous/2025331-3-23978.PDF>).

"Nyt kautensa päättävä tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että seuraava lautakunta arvioi sekä oman toimintansa, että tilintarkastuksen resurssien riittävyyttä. Samalla olisi syytä pohtia, miten arviointityön menetelmiä, ajankäyttöä ja asiantuntijatuen hyödyntämistä voidaan kehittää siten, että lautakunnan työ on jatkossakin luotettavaa, riippumatonta ja kunnan talouden- ja toiminnanohjausta aidosti tukevaa".

Tarkastuslautakunta muistuttaa toimialoja ja luottamushenkilöitä, että sidonnaisuusilmoitusten ajan tasalla pitäminen tulee olla jatkuvaa toimintaa eikä vain valtuusto kauden alussa tehtävää.

Tarkastuslautakunta muistuttaa viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä huomioimaan uudet jäsenyydet eri yhteisöissä ja tekemään tarvittaessa sidonnaisuusilmoituksen oma-aloitteisesti.

Tarkastuslautakunnan työn arviointi

- *Tarkastuslautakunta toteaa, että se ei ota työn alle oman työn kehittämistyötä valtuustokauden alussa, vaan lautakunta kerää kokemusta arviointityön vaativuudesta ja tekee sen tehtävien vaatimat päätökset.*

Vastaus tarkastuslautakunnan kysymyksiin ja huomioihin

Hallintojohtaja: Tiedotetaan viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä säännöllisesti sidonnaisuusilmoituksien ajan tasalla pitämisestä.